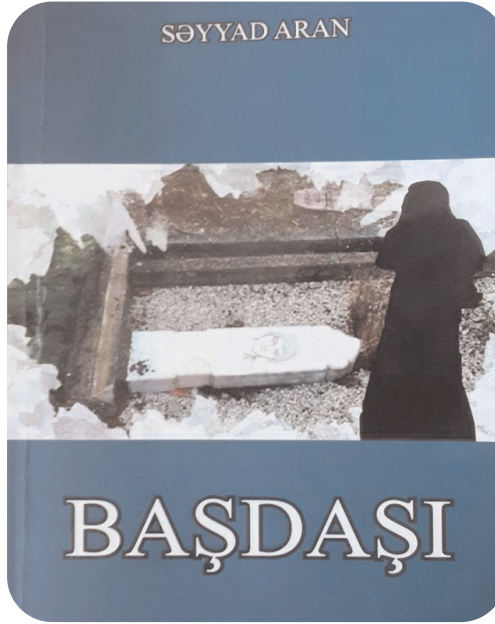

DÜNƏNİMDƏN BU GÜNÜMƏ

Və yaxud da yazıçı-publisist Səyyad Arana məktub

Çox hörmətli Səyyad müəllim, indiki zamanda, insanların əsəblərinin tarıma çəkildiyi məqamda yəqin ki, məktub oxumağa hamı kimi sizdə də həvəs olmayacaq. Amma neyləyim ki, sizin etdiyiniz mənəvi "təzyiqdən" sonra mən bu məktubu yazmağa məcburam. Düşündüm ki, həyat bir göz qırpmıdır. Sabaha o qədər də güvənmək olmaz. Ona görə də düşündüyümü, ürəyimdə olanları yazıb müəyyən mənada yüngülləşmək istədim. Həm də düşündüm ki, bu məktubu yazmaqla oxucuların yaddaşında bir balaca işartı yaratmış olaram. Kimlərinə yadına dünəni düşər... kimlərinə yaddaşı oyanar... kimlərinə sabahı xəyalında canlanar... Bax, bütün bunları düşünə-düşünə bir də gördüm ki, məktubu bilgisayara diqtə edirəm. Və...

Ötən həftə mənə səmimi bir aftoqrafla

dən baxdığımız bu qanın qurbanlığı olduğunu unuduruq. Və...

"Elm və təhsil" nəşriyyatında işıq üzü görmüş roman təkçə bədii əsər kimi yox, həm də bir gerçək həyat hekayəsi kimi mənim əlimdən tutub dünənime apardı. Doğulduğum bölgənin gözəlliklərini, bu bölgənin adamlarının və bir də bu bölgənin yaşamını yaddaşımında bir kino lentinə çevirdi. Mən də o lentin izləyicisi oldum. Kinolent fırlandıqca tanıdığım adamların siması mənimlə göz-gözə gəldi... nəfəs-nəfəsə dayandı... Onlar heç qocalmamışdılar. Elə 90-cı illərin əvvəllərində olduğu kimi qalmışdılar. Bu ölümsüz qocalmayan adamlar Qarabağı çiyinlərinə qaldırmışdılar. Qoruyurdular Qarabağı - özü də quş tüfəngiylə, dayandoldururla və bir də döyüşün gərgin anında heç nəyə yaramayan silahlarla. Mən bu romanda Azərbaycanın Cəbrayıl adlanan rayonunu, onun dağ kəndlərini, həmçinin özümün doğulduğum Hadrud rayonunu, bugünkü Xocavəndin kəndlərini gəzib dolaşdım. Özü də atüstü yox, 30-35 il bundan əvvəlki kimi. Meşələrini də dolaşdım... bulaqlarından da su içdim... adamları ilə də baş-başa qaldım. Bütün bunları mənə sizin yazdığınız "Başdaşı" romanı meniden yaşatdı. Doğrusunu deyim ki, kitabı oxumağa başlayanda romanın adıyla razılaşmamışdım. Amma şəhid oğlunun başdaşının məzarı üstündə ucaltmağa məqam tapmayan ailəni, bu başdaşını özü ilə birlikdə Cəbrayıldan Beyləqana,

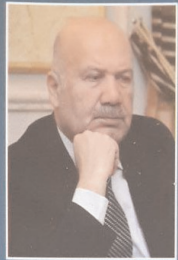
oradan məskunlaşdığı digər ərazilərə və nəhayət, Masazıra gətirib çıxaran... Bəli, Masazıra gətirib çıxaran Səməndərin, onun xanımının, qızı Mınarənin... və digər ailə üzvlərinin dözümlünə, iradəsinə yalnız baş əydim. Ayrı heç nə deyə bilmədim. İnanın ki, romanı oxuduqca şahidi olduğum gerçəklikləri vəərəqlərə hopmuş gördüm. İstər Cəbrayılın polis rəisinin müavini Vaqif Məhərrəmovun, istər Cəbrayıl silaha sarılan könüllülərin, ziyalıların və ümumiyyətlə, "Vətən!" deyib silaha sarılan hər kəsin doğma çöhrəsi gəlib dayanır gözlərimin önündə. Üstəlik, döyüş səhnələri yaddaşımında təzələndi. Yəni romanda müəllifin işarə etdiyi Sirik kəndindən tutmuş ermənilər yaşayan Zamzur kəndinə və digər ərazilərə qədər hamısı gerçəyin özü kimi həmsöhbət oldu mənle...

Çox hörmətli Səyyad müəllim, bir ailənin özüylə gəzdirdiyi başdaşı əslində mənim üçün özümlə gəzdirdiyim işğal altında olan kəndimdi. Mənim doğulduğum Tuğ kəndinin özünü... Mən onu özümlə hər yerə aparıram. Və elə Səməndər də, oğlu Qürbətın başdaşını özü ilə gəzdirir. Hətta ata hava soyuq olanda oğlunun başdaşını bükür ki, ona soyuq olmasın!!! Bu mənzərəni romana gətirmək, bu mənzərəni oxucuya təqdim etmək ağırlı olduqca qədər də düşündürücüdür. Siz bunu bacarmısınız. Mən bu romanda sizin bir yazıçı kimi Qarabağ müharibəsi barədə nə qədər böyük bilgilərə sahib olduğunuzun təkrar şahidinə çevrildim. Ona görə təkrar deyirəm ki, bizim döyüş bölgəsində olduğunuz məqamlar mənim yaxşı yadımdadır. Və görünür elə o məqamları siz yaddaşıma köçürə-köçürə içinizdə "Başdaşı" romanını yazırmışsınız. Və o roman Qarabağ həqiqətlərinin həm əks-sədasıdır, həm də gerçək üzü.

Bu roman bir oxucu olaraq məni həqiqətən yaşadıqlarımın dizinin dibində orturtdu, lap çökdürdü!.. Anladım ki, ora dönüşdən başqa yol yoxdur. Çünki içimdə gəzdirdiyim başdaşı məni orada gözləyir.

Çox dəyərlimiz Səyyad müəllim, romanınızın barəsində isti-isti bölüşdüyüm bu fikirləri bir oxucunun ürək sözləri kimi qəbul etməni rica edirəm. Əsl ədəbiyyatçılar isə yəqin ki, bu roman barəsində susmayacaqlar. Sizə uğurlar arzu edirəm.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

SALAHLI SƏYYAD ADİL oğlu
(Səyyad Aran)

15 yanvar 1952 - İmişli rayonunun Qaradonlu kəndində doğulmuşdur. 1972-ci ildə - Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin filologiya fakültəsini, 2001-ci ildə - Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsini bitirmişdir. 1983 - "Körpü" adlı ilk hekayələr kitabı çap olunmuşdur. 1991 - AYB-yə üzv qəbul edilmişdir. 1995-2005-ci illərdə I və II çağırış

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı seçilmişdir. 1996 - "Soyuq günəş" adlı hekayələr və povestlər kitabı dərc edilmişdir. 2001 - "Qızıl qələm" mükafatı almışdır. 2004, 2015-ci illərdə - Azərbaycan Yazıçılar Birliyi İdarə Heyətinin üzvü seçilmişdir. 2005 - filologiya elmləri namizədi elmi dərəcəsi almışdır. 2005 - Azərbaycan Respublikasının "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilmişdir. 2006-2010 - Türkiyənin İstanbul şəhərində Azərbaycan Respublikasının Baş konsulu olmuşdur. 2009 - "İlin diplomati" mükafatını almışdır. 2010 - "Miləniüm" (İstanbul) nəşriyyatında hekayələr və povestlərdən ibarət "Aklanma kağıdı" ("Təmizlik kağızı") kitabı çap edilmişdir. 2012 - Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini təyin edilmişdir.

sonuncu kitabınızı göndərmişdiniz. Kitabın tərtibatı və həmin o səmimi sözlər tam səmimi deyim, "saqqızımı" oğurladı. Və elə evdə qaldığımız bu günlərdə kitabı əvvəl maraqla, sonra öz həyatım kimi oxumağa başladım. Ona görə "maraqla" və "öz həyatım kimi" ifadələrini qabardıram ki, diqqəti çəksin. O diqqəti ki, o bir az korşalıb... bir az zamanın axarında qaysaqqlanıb və deyəsən ağırsı azalıbdı. Amma əsl həqiqət də, o diqqət də, o qaysaqqlayan yara da öz içində qan verir. Və biz bəzən hiss etmə-